

14^η ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Διαβήτης στη ζωή της γυναίκας

Σάββατο 14 Νοεμβρίου 2015

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Μαγνίειο Αμφιθέατρο - Αρεταίειο Νοσοκομείο

Η Ημερίδα αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 6 μόρια
Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME-CPD credits), σύμφωνα με τα κριτήρια της EACCME-UEMS

Υπό την Αιγίδα:

Οργάνωση - Γραμματεία

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας, Αττική
Τηλ.: 210 6048260, Fax: 210 6047457
E-mail: ipoliti@free-spirit.gr
www.free-spirit.gr

Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία
Πανελλήνια Ένωση Ενδοκρινολόγων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»
(Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α. - Τμήμα Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας)

Εισαγωγική Επιστολή

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,

Η Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας διοργανώνεται για 14^η φορά από τη Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Αρεταίειο Νοσοκομείο και το Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού του Νοσοκομείου - Μαιευτηρίου «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», με τη συμπαράσταση της Ελληνικής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας-Πανελληνίας Ένωσης Ενδοκρινολόγων και του Π.Μ.Σ. «Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή» Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. - Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Το θέμα συζήτησης της 14^{ης} Ημερίδας είναι «Διαβήτης στη ζωή της γυναίκας». Η σημασία της διεπιστημονικής συνεργασίας για την ολική αντιμετώπιση της παγκόσμιας «επιδημίας» του σακχαρώδη διαβήτη στον γυναικείο πληθυσμό θα αναδειχθεί από την ανάπτυξη θεμάτων που άπτονται των ειδικοτήτων Παθολογίας - Διαβητολογίας, Παιδικής και Γυναικολογικής Ενδοκρινολογίας, Γυναικολογίας - Μαιευτικής και Παιδιατρικής.

Έγκριτοι Έλληνες επιστήμονες θα αναφερθούν στην αντιμετώπιση του σακχαρώδη διαβήτη κατά την παιδική και εφηβική ηλικία, στη γονιμότητα και την υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, στην αντισύλληψη, την κύηση και την εμμηνοπαυση, καθώς και στην οστεοπόρωση και την καρκινογένεση στις διαβητικές γυναίκες.

Με αυτά τα δεδομένα, και με γνώμονα τη σπουδαιότητα του Προγράμματος, έχουμε την πεποίθηση ότι και η Ημερίδα αυτή θα αποδειχθεί εφελτήριο για μια ενδιαφέρουσα και γόνιμη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συναδέλφων Ιατρών.

Ελπίζουμε να σας δούμε όλους εκεί.

Γεώργιος Μαστοράκος

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών
Μονάδα Ενδοκρινολογίας,
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Αρεταίειο Νοσοκομείο

Ευτυχία Γ. Κούκκου

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.
Τμήμα Ενδοκρινολογίας,
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού
Νοσοκομείο - Μαιευτήριο
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Επιστημονικό Πρόγραμμα

08:30 - 09:30

Εγγραφές

09:30

Χαιρετισμός Καθηγήτη κ. Γ. Κρεατσά

09:30 - 11:30

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ I:

Προεδρείο: Ζ. Μούσλεχ, Α. Βαζαίου

- Σακχαρώδης διαβήτης στην παιδική και εφηβική ηλικία, **Χ. Κανακά - Gantenbein**
- Προβλήματα αντιμετώπισης του σακχαρώδη διαβήτη στην εφηβεία, **Μ. Παπαγιάννη**
- Χρήση αντλιών στην παιδική και εφηβική ηλικία, **Α. Γαλλή - Τσινοπούλου**
- Γονιμότητα στο σακχαρώδη διαβήτη & υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, **Σ. Λιβαδάς**

11:30 - 12:00

Διάλειμμα

12:00 - 14:00

ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ II:

Προεδρείο: Ε. Διαμάντη - Κανδαράκη, Ν. Σαλάκος

- Αντισύλληψη & σακχαρώδης διαβήτης, **Β. Συρίου**
- Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 1 και 2 & εγκυμοσύνη, **Α. Κερασώτης**
- Σακχαρώδης διαβήτης κύησης, **Ε. Κούκκου**
- Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2 στην ενήλικη ζωή της γυναίκας, **Γ. Βαλσαμάκης**

14:00 - 15:00

Διάλειμμα

15:00 - 17:00

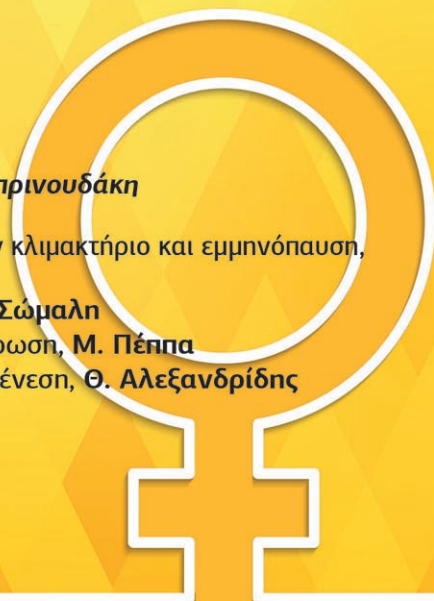
ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ III:

Προεδρείο: Γ. Μαστοράκος, Ε. Λαμπρινουδάκη

- Σακχαρώδης διαβήτης τύπου 2 στην κλιμακτήριο και εμμνόπαυση, **Ε. Σουβατζόγλου**
- HRT & σακχαρώδης διαβήτης, **Μ. Σώμαλη**
- Σακχαρώδης διαβήτης & οστεοπόρωση, **Μ. Πέππα**
- Σακχαρώδης διαβήτης & καρκινογένεση, **Θ. Αλεξανδρίδης**

17:00 - 17:30

Συμπεράσματα - Λήξη Ημερίδας

Ευρετήριο Ομιλητών - Προέδρων

Αλεξανδρίδης Θεόδωρος

Καθηγητής Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας,
Διευθυντής Ενδοκρινολογικού Τμήματος
Πανεπιστημίου Πατρών

Βαζαίου Ανδριανή

Παιδίατρος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Υπεύθυνη
Διαβητολογικού Κέντρου, Α' Παιδιατρική Κλινική,
Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. ΚΥΡΙΑΚΟΥ»

Βαλσαμάκης Γεώργιος

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Birmingham (UK), Πανεπιστημιακός Υπότροφος,
Ενδοκρινολογική Μονάδα Β' Μαιευτικής -
Γυναικολογικής Πανεπιστημιακής Κλινικής,
Αρεταίειο Νοσοκομείο, Visiting Associate
Clinical Professor, Warwick Medical School (UK)

Γαλλή - Τσιονοπούλου Ασημίνα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής -
Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας, Δ' Παιδιατρική
Κλινική Α.Π.Θ., Νοσοκομείο Παπαγεωργίου

Διαμάντη - Κανδαράκη Ευανθία

Καθηγήτρια Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας &
Μεταβολισμού Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου
Αθηνών, Διευθύντρια Ενδοκρινολογικής Κλινικής
και Πρότυπης Μονάδας Σακχαρώδη Διαβήτη
Ευρωκλινικής Αθηνών

Κανακά - Gantenbein Χριστίνα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής
Ενδοκρινολογίας - Νεανικού Διαβήτη, Α' Παιδιατρική
Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,
Νοσοκομείο Παίδων "Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ"

Κερασώτης Αριστείδης

Ενδοκρινολόγος, Διευθυντής Τμήματος
Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Οστεοπόρωσης,
Μαιευτήριο "ΙΑΣΩ"

Κούκκου Ευτυχία

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Τμήμα Ενδοκρινολογίας,
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού,
Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο - Μαιευτήριο
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Λαμπρινουδάκη Ειρήνη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Γυναικολογικής
Ενδοκρινολογίας, Β' Μαιευτική - Γυναικολογική
Κλινική Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,
Αρεταίειο Νοσοκομείο, Πρόεδρος Ελληνικής
Εταιρείας Κλιμακτηρίου και Εμμηνόπαυσης,
Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας
Εμμηνόπαυσης και Ανδρόπαυσης (EMAS)

Λιβαδάς Σαράντης

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Αθηνών, Νοσοκομείο Metropolitan

Μαστοράκος Γεώργιος

Καθηγητής Ενδοκρινολογίας,
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών,
Υπεύθυνος Μονάδας Ενδοκρινολογίας,
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού,
Αρεταίειο Νοσοκομείο

Μούσλεχ Ζαδάλλα

Ενδοκρινολόγος, Πρόεδρος Ελληνικής
Ενδοκρινολογικής Εταιρείας -
Πανελληνίας Ένωσης Ενδοκρινολόγων

Παπαγιάννη Μαρία

Παιδίατρος - Παιδοενδοκρινολόγος,
Πανεπιστημιακή Υπότροφος,
Παιδοενδοκρινολογική Μονάδα, Γ' Παιδιατρική
Κλινική Α.Π.Θ., Ιπποκράτειο Γ.Ν. Θεσσαλονίκης

Πέππα Μελομένη

Επίκουρη Καθηγήτρια Ενδοκρινολογίας
Πανεπιστημίου Αθηνών,
Β' Προπαιδευτική - Παθολογική Κλινική,
Μονάδα Έρευνας και Διαβητολογικό Κέντρο,
Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο "ΑΤΤΙΚΟΝ"

Σαλάκος Νικόλαος

Αναπληρωτής Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας,
Β' Μαιευτική - Γυναικολογική Κλινική
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,
Αρεταίειο Νοσοκομείο

Σουβατζόγλου Εμμανουήλ

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος,
Διδάκτωρ Πανεπιστημίου AACHEN Γερμανίας

Συρίου Βασιλική

Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ,
Γ.Ν.Α. "Η ΕΛΠΙΣ"

Σώμαλη Μαρία

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Τμήματος Ιατρικής,
Σχολή Επιστημών Υγείας Πανεπιστημίου Πατρών,
Επιστημονικός Υπεύθυνος Τμήματος Ενδοκρινολογίας,
Μεταβολισμού και Σακχαρώδη Διαβήτη,
EUROMEDICA - Γενική Κλινική Θεσσαλονίκης

Γ Ε Ν Ι Κ Ε Σ Π Λ Η Ρ Ο Φ Ο Ρ Ι Ε Σ

Οργάνωση

- Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού Β' Μαιευτικής - Γυναικολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
- Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού Νοσοκομείου - Μαιευτηρίου «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδροι: Γ. Μαστοράκος - Ε. Κούκκου
Γ. Βαλσαμάκης
Ι. Ηλίας
Α. Πόθος
Π. Χριστόπουλος

Τόπος Διεξαγωγής

Μαγγίνιο Αμφιθέατρο, Αρεταίειο Νοσοκομείο, Βασ. Σοφίας 76, 115 28 Αθήνα

Ημερομηνία Διεξαγωγής

Σάββατο 14 Νοεμβρίου 2015

Δωρεάν Συμμετοχή

- Παρακολούθηση ημερίδας
- Συνεδριακό υλικό
- Διάλειμμα καφέ
- Πιστοποιητικό/βεβαίωση παρακολούθησης

Ώρες λειτουργίας γραμματείας και εγγραφές

Η γραμματεία της ημερίδας θα λειτουργεί από τις 08:30 - 17:30

Μοριοδότηση

Η ημερίδα αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 6 μόρια (credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης (Σ.Ι.Μ.Ε./CME-CPD).

Πιστοποιητικό/βεβαίωση παρακολούθησης

Η παράδοση των πιστοποιητικών/βεβαιώσεων παρακολούθησης θα πραγματοποιηθεί με τη λήξη του επιστημονικού προγράμματος. Πιστοποιητικό/βεβαίωση παρακολούθησης δικαιούνται όλοι οι συμμετέχοντες, με την προϋπόθεση συμπλήρωσης του εντύπου αξιολόγησης, το οποίο θα παραδίδεται από τη γραμματεία της ημερίδας.

Με συνδρομή ύψους είκοσι Ευρώ (€ 20)*, οι Συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις ομιλίες της ημερίδας μέσω της ιστοσελίδας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Ερευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»
www.researchreproduction.gr, με χρήση προσωπικών κωδικών.

Οι κωδικοί θα αποσταλούν ηλεκτρονικά σε κάθε συμμετέχοντα, μετά τη λήξη της ημερίδας. Όσοι ενδιαφέρονται παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση (e-mail) στο σχετικό πεδίο του Δελτίου Εγγραφής κατά την εγγραφή τους στη Γραμματεία της Ημερίδας.

Οι κωδικοί ισχύουν έως τη διεξαγωγή της επόμενης ημερίδας.

* Εξαιρούνται από την κατάθεση του αντιτίμου οι ενεργό μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές.

Επιστημονικές Πληροφορίες

Γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας θα λειτουργεί γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων.

Το αμφιθέατρο είναι εξοπλισμένο για παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν την παρουσίασή τους στη γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων τουλάχιστον 1 ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα παρουσίασης της ομιλίας.

Διαλέξεις

Λόγω της πυκνότητας του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούνται οι ομιλητές να τηρήσουν αυστηρά το χρόνο ομιλίας τους.

Σημαντική ανακοίνωση για τους ομιλητές

Σύμφωνα με την τροποποίηση της εγκυκλίου του Ε.Ο.Φ., όλοι οι συμμετέχοντες στις επιστημονικές εκδηλώσεις ομιλητές, αντί της έγγραφης δήλωσης, υποχρεούνται στην αρχή της ομιλίας τους και συγκεκριμένα στη 2^η διαφάνεια μετά τον τίτλο της διάλεξης, να αναφέρονται σε οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.

TRESIBA®

Η ΝΕΑ ΒΑΣΙΚΗ ΙΝΣΟΥΛΙΝΗ

70%

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ:

- με επίτευξη του γλυκαιμικού στόχου^{1,2}
- με μικρότερο κίνδυνο νυχτερινής υπογλυκαιμίας έναντι της ινσουλίνης glargine^{1,2}
- με ευελιξία στο χρόνο χορήγησης, όταν χρειάζεται³

ΤΩΡΑ ΕΓΓΕΚΡΙΜΕΝΟ

ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ ΑΠΟ 1 ΕΤΟΥΣ³

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

▼ Το φάρμακο αυτό τέλει υπό αυστηρή παρακολούθηση. Αυτό θα επιτρέψει τον ταχέως προσαρμοσμένο νέου πληροφόριου ασφαλείας. Ήδη από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν οποιεσδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες. Βλ. παράγραφο 4.8 για τον τρόπο αναφοράς ανεπιθύμητων ενεργειών στον πλήρη κατάλογο των χαρακτηριστικών του προϊόντος.

Ονομασία του φαρμακευτικού προϊόντος: Tresiba 100 μονάδες/ml ενέσιμο διάλυμα σε προγεμισμένη συσκευή τύπου πένας. **Ποιοτική και ποσοτική σύνθεση:** 1 ml του διαλύματος περιέχει 100 μονάδες ινσουλίνης degludec* (ισοδύναμες με 3,66 mg ινσουλίνης degludec). Μια προγεμισμένη συσκευή τύπου πένας περιέχει 300 μονάδες ινσουλίνης degludec σε 3 ml διαλύματος. **Θεραπευτικές ενδείξεις:** Θεραπεία σακχαρώδους διαβήτη σε ενήλικες, εφήβους και παιδιά από την ηλικία του 1 έτους. **Δοσολογία:** Το Tresiba είναι μια βασική ινσουλίνη για υποδόρια χορήγηση όπως ημερήσιες αποδοτικές σπυρίτες της ημέρας, κατά προτίτηση την ίδια χρονική στιγμή κάθε ημέρα. Σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 2, το Tresiba μπορεί να χορηγηθεί μόνο του ή σε οποιονδήποτε συνδυασμό με από του στόματος αντιδιαβητικά φαρμακευτικά προϊόντα, αγωνιστές υποδοχέα GLP-1 και γεωμετρική ινσουλίνη. Στο σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1, το Tresiba πρέπει να συνδυάζεται με βραδείας/ταχείας δράσης ινσουλίνη για την κάλυψη των αναγκών ινσουλίνης την ώρα του γεύματος. **Τρόπος χορήγησης:** Το Tresiba προορίζεται μόνο για υποδόρια χρήση. Ειδικές κατηγορίες πληθυσμού: Το Tresiba® μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ηλικιωμένους ασθενείς, σε ασθενείς με νεφρική ή ηπατική βλάβη ή σε εφήβους και παιδιά από την ηλικία του 1 έτους. **Αντενδείξεις:** Υπερευαίσθηση στη δραστική ουσία ή σε κάποιο από τα έκδοχα. **Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση:** Υπογλυκαιμία. Η παραβίαση κάποιου γεύματος ή η μη προγραμματισμένη εντατική

φυσική άσκηση μπορεί να οδηγήσουν σε υπογλυκαιμία. Η υπογλυκαιμία μπορεί να συμβεί εάν η δόση της ινσουλίνης είναι πολύ υψηλή σε σχέση με την ανάγκη σε ινσουλίνη. Στα παιδιά, θα πρέπει να γίνεται προσοχή ώστε να αντιστοιχίζονται οι δόσεις της ινσουλίνης (δύες σε αγγλικά Βασικής-βασική) με την πρόκληση τροφής και τις σημερινές δραστηριότητες έτσι ώστε να ελαττωθεί ο κίνδυνος υπογλυκαιμίας. Υπεργλυκαιμία: Σε καταστάσεις σοβαρής υπεργλυκαιμίας, συνιστάται η χορήγηση ινσουλίνης ταχείας δράσης. Η ανεπαρκής δόση ή/και η διακοπή της θεραπείας σε ασθενείς που απαιτούν ινσουλίνη, μπορεί να οδηγήσει σε υπεργλυκαιμία και διηθητικές σε διαβητική κετοξέωση. Μετά από άλλα φαρμακευτικά προϊόντα ινσουλίνης Η μετάβαση ενός ασθενή σε άλλο τύπο, όνομα ή παρανομα προϊόντος ινσουλίνης πρέπει να γίνεται υπό ιατρική παρακολούθηση και ενδέχεται να οδηγήσει στην ανάγκη αλλαγής της δόσης. Συνδυασμός ποηλιπαστίνης και φαρμακευτικών προϊόντων ινσουλίνης Έχουν αναφερθεί περιπτώσεις καρδιακής ανεπάρκειας όταν η ποηλιπαστίνη χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με ινσουλίνη. Κίνδυνος σε ασθενείς με παρανομα κίνδυνος να ανάπτυξη καρδιακής ανεπάρκειας. Αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη χορήγηση βραδέως ποηλιπαστίνης σε συνδυασμό με το Tresiba. Εάν χρησιμοποιηθεί ο εν λόγω συνδυασμός, οι ασθενείς πρέπει να παρακολουθούνται για ενδείξεις και συμπτώματα καρδιακής ανεπάρκειας, αύξηση βάρους και οίδημα. Η ποηλιπαστίνη πρέπει να διακοπεί σε περίπτωση επίδειξης των καρδιακών συμπτωμάτων. Διαταραχή των οφθαλμών: Η εντατικοποίηση της θεραπείας ινσουλίνης με απότομη βελτίωση του γλυκαιμικού ελέγχου μπορεί να αυξήσει με προσωρινή επίδειξη της διαβητικής αμφιβληστροειδοπάθειας. Αποφυγή οφθαλμών στην αγωγή: Οι ασθενείς πρέπει να ενημερώνονται ότι πρέπει να ελέγχουν πάντα την επίδραση της ινσουλίνης πριν από κάθε ένεση για να αποφευχθεί η τυχεία αντιστή μετά από των δύο διαφορετικών παρασκευασμάτων του Tresiba καθώς και με άλλα προϊόντα ινσουλίνης. Σε ασθενείς που πάσχουν

από τύφλωση ή έχουν σοβαρά προβλήματα όρασης θα πρέπει να γίνεται η οδηγία να ανιχνεύουν πρώτες βροχές από άλλο άτομο με καλή όραση και είναι εκπαιδευμένοι στη χρήση της συσκευής ινσουλίνης. Αποφύγετε ινσουλίνη: Η χορήγηση ινσουλίνης μπορεί να προκαλέσει τον σχηματισμό αντισωμάτων της ινσουλίνης. **Εγκυμοσύνη:** Δεν υπάρχει κλινική εμπειρία με τη χρήση του Tresiba σε έγκυες γυναίκες. **Θηλασμός:** Δεν υπάρχει κλινική εμπειρία με το Tresiba κατά το θηλασμό. **Γονιμότητα:** Μελέτες αναπαραγωγής σε ζώα με ινσουλίνη degludec δεν έχουν αποκαλύψει ανεπιθύμητες ενέργειες στη γονιμότητα. **Επιδράσεις στην ικανότητα οδήγησης και χειρισμού μηχανών:** Η ικανότητα συγκέντρωσης και αντίδρασης του ασθενούς ενδέχεται να επηρεαστεί ως αποτέλεσμα της υπογλυκαιμίας. **Ανεπιθύμητες ενέργειες:** Σπινίτες - Υπερευαίσθηση. Σπινίτες - Κίνδυνος, Γόλυ σπινίτες - Υπογλυκαιμία, Όχι σπινίτες - Αιμοδυστροφία, Σπινίτες - Αντιδράσεις της θέσης ένεσης, Όχι σπινίτες - Περιφερικό οίδημα, Παιδιατρικός πληθυσμός: Το Tresiba έχει χορηγηθεί σε παιδιά και εφήβους ηλικίας έως 18 ετών για τη διερεύνηση των φαρμακοκινητικών ιδιοτήτων. Η ασφάλεια και η αποτελεσματικότητα έχουν αποδειχθεί σε μια μακροχρόνια δοκιμή σε παιδιά ηλικίας 1 έως κάτω των 18 ετών. Η συχνότητα, ο τύπος και η σοβαρότητα των ανεπιθύμητων ενεργειών στον παιδιατρικό πληθυσμό δεν υποδεικνύουν διαφορές με την εμπειρία στο γενικό πληθυσμό, οι διαβήτη. Άλλοι ειδικοί πληθυσμοί: Με βάση τα αποτελέσματα κλινικών δοκιμών, η συχνότητα, ο τύπος και η σοβαρότητα των ανεπιθύμητων ενεργειών που παρατηρήθηκαν σε ηλικιωμένους ασθενείς και σε ασθενείς με νεφρική ή ηπατική βλάβη δεν δείχνουν διαφορές με την εμπειρία στην γενική πληθυσμό. **ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:** Novo Nordisk A/S, Novo Allé, DK-2880 Bagsvaerd, Δανία. **ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:** ΣΥ/1/12/807/001-005. **ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΦΕΡΘΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:** 07/2015. Απαιτείται ιατρική συνταγή. ΛΑ/15.10.Ε

Αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών

Η αναφορά πιθανολογούμενων ανεπιθύμητων ενεργειών μετά από τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας του φαρμακευτικού προϊόντος είναι σημαντική. Επιτρέπεται τη συνηγή παρακολούθηση της σχέσης οφέλους-κινδύνου του φαρμακευτικού προϊόντος. Ήδη από τους επαγγελματίες του τομέα της υγειονομικής περίθαλψης να αναφέρουν οποιεσδήποτε πιθανολογούμενες ανεπιθύμητες ενέργειες: - στον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (Μεσογείων 284, GR-15562 Χαλκίδας, Αθήνα, Τηλ: +30 21 32040380/337, Φαξ: +30 210 6549585, Ιστοσελίδα: <http://www.eca.gr>), για την Ελλάδα, ή - στις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας, CY-1475, www.moh.gov.cy/rhs, Fax +357 22608649, για την Κύπρο.

Βιβλιογραφία:

1. Rodbard HW et al. Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/dme.12303.
2. Bode BW et al. Diabetic Medicine 2013; DOI: 10.1111/cme.12243.
3. Tresiba® - Περίληψη Χαρακτηριστικών Προϊόντος.

Novo Nordisk Ελλάς Ε.Π.Ε.
Αλ. Πενταγυήλη 80 & Αγ. Τριτάκης 65
153 43 Αγία Παρασκευή
Τηλ: 210 60 71 600
<http://www.novonordisk.gr>
<http://www.novonordisk.com>

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και Ανασφαιρέτε **ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για ΟΛΑ τα φάρμακα Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»**

TRESIBA®
insulin degludec [rDNA origin] injection